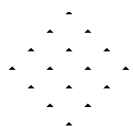

Unia w Horodle - Tekst łaciński

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Debitores sumus spiritualis alimoniae salutaria illis pocula ministrare, quibus praesidentes temporalium commodorum paestamus suffragia, ut quos ad corporis neccessitatem sustentamus, salutis etiam ipsis, quantum nostra sufficit facultas, ministeria porrigamus, ne, dum temporalibus insistimus profectibus, vitae commoda negligere videamur et, unde dona benedictionis et bravium exspectamus sempiternum, inde vitae detrimenta sentiamus et praemiis destituti adoptatis nulla laboris nostri commoda consequamur. Expedit perquirere et debita attendere ratione, ut dum hominibus impartimur carnis beneficia, meditemur, qualiter ipsis caelestia praebeamus alimenta et, quos in hoc saeculo transitoriis rerum condimus copiis, illis viam aeternae beatitudinis demonstramus, quatinus et hic nostrae munificentiae cognoscant praesidia et tandem futurae gloriae compedia per exercitia directionis nostrae apprehendant in omnium Salvatore.

Proinde nos Wladislaus Dei gratia rex Poloniae necnon terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lanciciae, Cuyaviae, Lyttwaniae princeps supremus, Pomeraniae Russiaeque dominus et haeres etc. et Allexander alias Vytowdus magnus dux Lyttwaniae necnon terrarum Rusiae dominus et haeres etc. significamus tenore praesentium quibus expedit universis, praesentibus et futuris, praesentium notitiam habituris, quomodo terras Lyttwaniae et earum incolas, nostro subditos dominio, in quos saepe liberalitatis nostrae manum extendimus et profectui ipsorum intedentes multa frequentia statum et conditionem eorum semper studuimus facere meliorem ferventi desiderio cupientes in assumptae fidei devotione iugiter solidare et fundare, ut ipsos altissimus, quo praesente lumen fidei per nostram operam receperunt ad laudem et honorem sui nominis et eiusdem fidei catholicae augmentum, gratiae suae carismate confirmaret. Cum eos saepe munificentiae nostrae donis refecimus, summopere affectamus spiritualibus gratiis refovere et perquaeque legitima studia et labores id fervemus mancipare. Qui ut se in fidei constantia commodius exercent et crescant de virtute in virtutem, iugum servitutis, quo hactenus fuerunt compediti et constricti, de cervice ipsorum deponentes et solventes, ex innatae nobis benignitatis clementia, ipsis libertates, immunitates, gratias, exemptiones et privilegia dari, catholicis solita, iuxta continentiam articulorum subscriptorum tenore praesentium concedimus et largimur.

1. Et primo, quamvis eo tempore, quoalmo Spiritu inspirante fidei catholicae recepta et cognita claritate coronam regni Poloniae assumpsimus, pro Christianae religionis incremento et bono statu et commodo terrarum nostrarum Lyttwaniae praedictarum ipsas et cum terris ac dominiis ipsis subiectis et connexis praefato regno nostro Poloniae appropriavimus, incorporavimus, coniunximus, univimus, adiunximus, confoederavimus de consensu unanimi nostro et aliorum fratrum nostrorum et omnium baronum, nobilium, procerum et boyarorum eiusdem terrae Lyttwaniae voluntate accedente et assensu, volentes tamen terras praedictas Lyttwanae propter hostiles insultus et insidias Cruciferorum et eis adhaerentium ac aliorum quorumcumque inimicorum, qui praefatas terras Lyttwaniae et regnum Poloniae demoliri nituntur et in ipsorum destructionem machinantur, in certitudine, securitate et tutela melioribus reponere et eis perpetuum commodum procurare, easdem terras, quas semper cum pleno dominio ac iure mero et mixto hactenus habuimus et habemus usquemodo a progenitoribus nostris et ordine geniturare tamquam domini legitimi, baronum, nobilium, boyarorum voluntate, ratihabitione et consensu adhibitis, praedicto regno Poloniae iterum et de novo incorporamus, invisceramus, appropriamus, coniungimus, adiungimus, confoederamus et perpetue anectimus, decernentes ipsas cum omnibus earum dominiis, terris, ducatibus, principatibus, districtibus, proprietatibus omni iure mero et mixto coronae regni Poloniae perpetuis temporibus irrevocabiliter et irrefragabiliter semper esse unitas. 2. Caeterum omnes ecclesias terrarum Lyttwaniae praedictarum, tam cathedrales, quam collegiatas, parochiales et conventuales, videlicet Wylnensem et caeteras in eis erectas, erigendas, fundatas et fundandas, in omnibus ipsarum libertatibus, immunitatibus, privilegiis, exemptionibus et consuetudinibus universis conservamus harum serie mediante iuxta consuetudinem regni Poloniae. 3. Barones etiam nobiles boyari terrarum nostrarum Lyttwaniae praedictarum, donationibus, privilegiis et concessionibus ipsis per nos datis, impartitis et collatis, duntaxat catholici et Romanae Ecclesiae subiecti et quibus clenodia sunt concessa, gaudeant, participant et fruuntur, prout barones et nobiles regni Poloniae suis potiuntur et fruuntur.

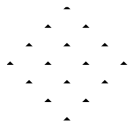

4. Item barones et nobiles praedicti bona ipsorum paternalia pari iure obtineant, sicut barones regni Poloniae sua noscuntur obtinere, et donationes nostras, super quibus litteras obtinent a nobis efficaces et fulcitas perpetui roboris firmitate, similiter obtinebunt et liberam habebunt ipsa vendendi, commutandi, alienandi, donandi et in usus suos convertendi facultatem, nostro tamen consensu ad hoc specialiter accedente, sic tamen, quod ipsa alienando, commutando vel donando coram nobis vel nostris officialibus iuxta consuetudinem regni Poloniae resignabunt. 5. Item post mortem patrum liberi non debent bonis haereditariis privari, sed ea cum sui successoribus possidere, prout barones et nobiles regni Poloniae sua possident et in usus convertunt beneplacitos.

6. Similiter uxoribus suis dotalitia in bonis et villis, quas ex successione paterna vel concessione nostra perpetua habuerint vel fuerint habituri, poterint assignare, prout in regno Poloniae assignantur. Filias autem, sorores, consanguineas et affines suas praefati barones et nobiles terrarum Lyttwaniae copulare poterint viris duntaxat catholicis et tradere coniugio iuxta beneplacitum eorum voluntatis et iuxta consuetudinem regni Poloniae ab antiquo observatam.

7. His autem libertatum concessionibus non obstantibus barones ad constructionem et erectionem castrorum, vias expeditionales facere et tributa dare iuxta antiquam consuetudinem astringantur.

8. Hoc specialiter expresso, quod omnes barones et nobiles terrarum Lyttwaniae fidelitatem et debitam ac christiana fidei constantiam nobis, videlicet Wladislao regi Poloniae et Allexandro alias Vytowdo magno duci Lyttwaniae et successoribus nostris, tenere debebunt et servare, prout barones et nobiles Regni Poloniae suis regibus tenere soliti sunt et servare. Super quo barones, boyari et procures terrarum Lyttwaniae praedicti iuramentum nobis iam praestiterunt, prout clarius in litteris ipsorum, quas cum baronibus regni Poloniae sibi invicem concesserunt, continetur.

9. Pari modo sub fidei sacramento et sub bonorum suorum amissione nullis principibus aut baronibus vel aliis cuiuscunque conditionis hominibus, terris regni Poloniae adversari volentibus, consilia favorem et auxilia ministrabunt vel praestabunt, sed eos tamquam hostes terrae et dominorum Littwaniae totis viribus persequentur et ad nullum alium respectum habebunt, nisi ad nos et ad nostros successores, prout hoc ipsum barones et nobiles praedicti pro se et suis posteris, per fidei sacramentum cautionem praestiterunt et fecerunt.

10. Item dignitates, sedes et officia, prout in regno Poloniae institutae sunt, instituentur et locabuntur, in Vylna scilicet palatinus et castellanus Vilmenses, et demum in Troky et in aliis locis, ubi nobis videbitur expedire iuxta nostae beneplacitum voluntatis temporibus perpetuis duraturae. Et huiusmodi dignitarii non eligantur, nisi sint fidei catholicae cultores et subiecti Sanctae Romanae Ecclesiae etc. Nec etiam aliqua officia terrae perpetua, ut sunt dignitates castellanatus etc., nisi Christianae fidei cultoribus conferantur et ad consilia nostra admittantur et eis intersint, dum pro bono publico tractatus celebrantur, quia saepe disparitas cultus diversitatem inducit animorum et consilia patent talibus divulgata, quae traduntur secrete observanda. 11. Item omnes, quibus huiusmodi libertas et privilegia conceduntur, numquam nos Wladislaum regem Poloniae et Allexandrum Vitowdum magnum ducem Littwaniae, quoadusque vixerimus, et nostros successore, regs Poloniae et duces Littwaniae, a nobis et nostris successoribus statuendos et locandos, deserant vel recedant ab eisdem, sed sub fide et honore pariter et onore iuramenti fideliter et firmiter nobis et successoribus nostris adhaerebunt favoribus, consiliis et auxiliis perpetuis temporibus et in aevum.

12. Hoc etiam addito, quod praedicti barones et nobiles etc. Littwaniae post mortem Allexandri alias Witowdi magni ducis moderni nullum habebunt aut eligent pro magno principe et domino Littwaniae, nisi quem rex Poloniae vel ipsius successores cum consilio praelatorum et baronum Poloniae et terrarum Littwaniae duxerint eligendos, statuendos et locandos. Sic similiter praelati, barones et nobiles regni Poloniae, rege Poloniae sine liberis et successoribus legitimis decedente, regem et dominum non debent ipsis eligere sine scitu et consilio nostro, videlicet Allexandri magni ducis baronumque et nobilium terrarum Littwaniae praedictarum, iuxta tenorem et contenta priorum litterarum.

13. Praeterea praedictis libertatibus, privilegiis et gratiis tantummodo illi barones et nobiles terrae Littwaniae debent uti et guadere, quibus arma et clenodia nobilium regni Poloniae sunt concessa, et cultore Christianae religionis, Romanae Ecclesiae subiecti, et non scismatici vel alii infideles. 14. Item omnes litteras, quascumque regno Poloniae et terris Littwaniae ante octo vel septem annos ac post vel circa coronationem nostram concessimus et dedimus, tenore praesentium confirmamus, ratificamus, approbamus et robur perpetuum inponimus eisdem, habentes ipsas praesentibus pro insertis. 15. Hoc etiam addito specialiter et expresse, quod praefati barones et nobiles regni Poloniae et terrarum Littwaniae conventiones et paralamenta, quando necesse fuerit, in Lublin vel in Parczow et alias in loci aptis de consensu et voluntate nostra celebrabunt pro commodo et utilitate regni Poloniae et terrarum Littwaniae praedictarum meliori. 16. Praeterea nos Alexander alias Vitowdus de consensu serenissimi principis domini Wladislai regis Poloniae, fratris nostri carissimi, elegimus ad arma et clenodia nobilium regni Poloniae terrarum nostrarum Lyttwaniae nobiles infrascriptos, quos ipsi regni Poloniae nobiles simul cum omnibus, qui ex eorum stirpe originem suam ducunt, ad fraternitatis et consanguineitatis consortia receperunt. Et primo nobiles Lelywa Monywid palatinum Vylnensem, item Zadora Jawnum palatinum Trocensem, Rawa Mynigal castellanum Vlnensem, Lysy Sunigal castellanum Trocensem, Jastrzambczy seu Lazanky alias Bolesty Nagoro vocati Nemir, Tramby Hosticonem, Topori Butrim, item Labancz alis Skrzinsczy Goligunt, Poraye Nicolaum Bylimyn, Dambno Corewam, Odrowansch Wyssegerd, Wadwicz Petrum Mondygerd, Dria Nicolaum Tawtygerd, Habdanecz Johannem Gastoldi, Polukoza Wolczconem Culwa, Grifones Butowdum, Srzenawa Jadath, Pobodze Ralonem, Grzimala Johannem Rymowidowicz, Zaramba Gyneth Conczewicz, Pirzchala Dawxa, Nowyna Nicolaum Boynar, Dzaloscha Wolczconem Rocuthowicz, Copacz Gethawoth, Rola Dangel, Syrokomlya Jacobum Mingel, Cattus marinus Woyssnar Wylkolewicz, Powala Georgium Sangaw, item Pomyani Saka, Dolywa Naczkonem, Scharza Twerbuth, Dolanga Monstwild, Bogoria Stanislaum Wissigin, Janyna Woysim Daneycouicz, Bychawa Monstold, Swinka Andream Dewknetowicz, Kolda Mynimund Sessnicouicz, Sulima Rodywil, item Nalancz Coczanum, Lodza Miczusch, Gelytowe Gerdud, Corczacowe Czuppam, Byala Woydilonem Kusolowicz, Wanzik Conczanum Sukowicz, Czołek Iohannem Ewild, Godzamba Stanislaum Butowtowicz, Osmorog alias Geralt Surgutes de Reszkymi etc. Quibus quidem armis, clenodiis et proclamationibus praedicti nobiles, procures et boyari terrarum Littwaniae exnunc et in antea perpetuis temporibus ubilibet gaudeant, potiantur, prout ipsis praefati nobiles regni Poloniae utifrui consueverunt et potiri.

Ut autem corroborationis et cautela uberioris omnia praemissa accipiant firmitatem, praesentes fecimus sigillorum nostrorum munimine roborari, praesentibus et consentientibus ac ratumhabentibus reverendis in Christo dominis Nicolao Gneznensi archiepiscopo, Alberto Cracoviensi, Iohanne Wladislaviensi, Petro Poznaniensi, Iacobo Plocensi, Nicolao Vilnensi, Iohanne electo Leopoliensis metropolis, Mathia Premisliensi, Michaelae Kyoviensi, Gregorio Wlodimiriensi, Sbigneo Camenecensi electo ecclesiarum episcopis, Chelmensi et Ceretensi ecclesiis vacantibus, necnon magnificis, validis et strenuis Cristino Cracoviensi castellano, Iohanne de Tarnow Cracoviensi, Nicolao de Michalow Sandomiriensi, Sandzywagio de Ostrorog Poznaniensi, Mathia de Wansosche Calisiensi, Iacobo de Coneczpole Siradiensi, Iohanne Liganza Lanciensi, Mathia de Labischin Brestensi, Janussio de Coszczelec Gnewcoviensi palatinis, Michaelae de Bogumilouice Sandomiriensi, Iohanne de Szczekocyni Lublinensi, Dobeslao de Oleschnicza Woynicensi, Floriano de Corithnicza Wisliciensi, Cristino de Kozeglowy Sandecensi, Martino de Krolikowo Gneznensi, Clemente de Mocrsko Radomiriensi, Domarath de Cobylyani Becensi, Mosticio de Staschov Poznaniensi, Janussio de Tholischcow Calisiensi, Martino de Calinow Siradiensi, Petro de Wloszczowa Dobrinensi, Alberto de Cosczol Brestensi, Iohanne de Lancoschin Lanciensi, Cristino Cruschviciensi, Iohanne de Laczuchow Zavichostensi, Martino de Lubnicza Brezinensi, Stanislaw Gamrath Polanecensi, Iohanne de Bogumilovice Czechoviensi, Mathia Coth Naklensi, Grottone de Jancovice Malogostiensi, Iwano de Obichow Strzemensi, Ianussio Furman Medzyrzecensi castellanis, Sbigneo de Brzeze Regni Poloniae marschalco, Petro Schaffranecz subcamerario, Martino de Wroczymowo vexillifero Cracoviensi, Paulo de Bogumilovice Cracoviensi, Nicolao de Strzelcze Sandomiriensi, Nicolao de Czarncov Poznaniensi, Iaka Calisiensi, Andrea de Ludbrancz Cuyaviensi, Petro de Wydawa Siradiensi, Nicolao de Suchodol Lublinensi, Petro de Thur Lanciensi iudicibus. Actum in oppido Hrodlo circa flumen Bug in paralameto seu congregatione generali die secunda mensis octobris, sub anno Domini millesimo quadringentesimo tredecimo. Datum per manus reverendi in Christo patris domini Alberti episcopi Cracoviensis, supremi cancellari regni Poloniae, nobis sincere dilecti. Scriptum vero per manus Czolkonis canonici Sandomiriensis, secreti nostro notarii.

Akta unii Polski z Litwą, 1385–1791, wyd. Stanisław Kutrzeba, Władysław Semkowicz, Kraków 1932, nr 51, s. 60–72.